

TECHNISCHE GEGEVENS STELLINGKORENMOLEN DE VRIENDSCHAP VEENENDAAL

Type:	8-kante stellingmolen
Functie:	Korenmolen
Inrichting:	2 koppel maalstenen
Vlucht:	22,90 m.
Wiekstelsysteem:	Bussel-stroomlijn met remkleppen
Binnenroede:	22,90 m., ijzer, gelast, fabr. Groot Wesseldijk, 57, bouwjaar 1995
Buitenroede:	22,90 m., ijzer, gelast, fabr. Groot Wesseldijk, 56, bouwjaar 1995
As:	Gietijzer, fabr. IJzergieterij Hardinxveld te Hardinxveld-Giessendam, nummer 63, gietjaar 1994
Vang:	Vlaamse blokvang, vangstok en pal
Bovenwiel of aswiel:	64 kammen
Bovenschiefloop:	31 staven
Spoorwiel:	71 kammen
Steenschijflopen:	25 staven
Overbrengingsverhoudingen:	1:5,86
Stellinghoogte:	6,80 m.
Werktuigen:	Elevator
Kruiwerk:	Engels kruiwerk, kruiwiel
Rijksmonumentnummer:	511611
RD-coördinaten:	X = 166,326 Y = 449,555
GPS-coördinaten:	52°02,05'N 5°33,14'E
Specificaties Maalstenen:	2 koppels 16er kunststenen
Luiwerk:	sleepluiwerk met luitafel en haak.

Op het molenerf bevindt zich **een stortput**. Deze is door middel van vizzels verbonden met **de elevator**.

Stellingmolen

Molen De Vrienschap is een achtkantige stellingmolen, gebouwd in 1872. De molen werd binnen de bebouwing van het dorp gebouwd en moest daarom hoog genoeg zijn om voldoende wind te kunnen vangen. Om optimaal te kunnen functioneren moest de molen redelijkerwijs boven de huizen uitkomen. Om de hoog opgetrokken molen te kunnen bedienen was daarom een stelling nodig. Vandaar dat men spreekt van een stellingmolen, wat wil zeggen dat de wieken voor de molenaar bereikbaar zijn via een stelling.

Vanaf de stelling bedienen de molenaars de molen. Bijvoorbeeld om te kruien. Dit is het met het kruiRAD op de wind zetten van het gevluCHT (de wieken). Aangezien de molen alleen goed kan draaien wanneer hij op de wind staat. Een groot voordeel van een stellingmolen is ook dat de opslagcapaciteit aanmerkelijk vergroot wordt. De toegangsdeuren van molen De Vrienschap zijn dan ook groot genoeg om met paard en wagen naar binnen te kunnen rijden.

Zolders

In de molen bevinden zich verschillende zolders, waaronder de maalzolder en de steenzolder. Al deze zolders hebben een specifieke functie en herbergen essentiële onderdelen.

Maalstenen

Om de maalsteen te kunnen scherpen kan de loper (de bovenste steen) verwijderd worden met een zogenoemde steenkraan. Scherpen, ook wel billen genoemd, wil zeggen het uithakken van de groeven die in de stenen zitten. De groeven zijn erg belangrijk voor het malen. Om de juiste fijnheid van het meel te krijgen, kunnen de molenaars de molenstenen verder van elkaar halen of juist dicht bij elkaar zetten (lichten en bijhouden). Als de molen sneller draait gaat het graan ook sneller door de maalstenen; waardoor de loper moet worden bijgehouden. Hierdoor komen de maalstenen dicht op elkaar. Als de molen iets langzamer draait, gaat het graan minder snel door de maalstenen; de loper moet dan weer iets gelicht worden. Hierdoor komen de maalstenen iets verder van elkaar. De afstand tussen de stenen wordt in molen De Vrienschap automatisch geregeld met behulp van een reguleur.

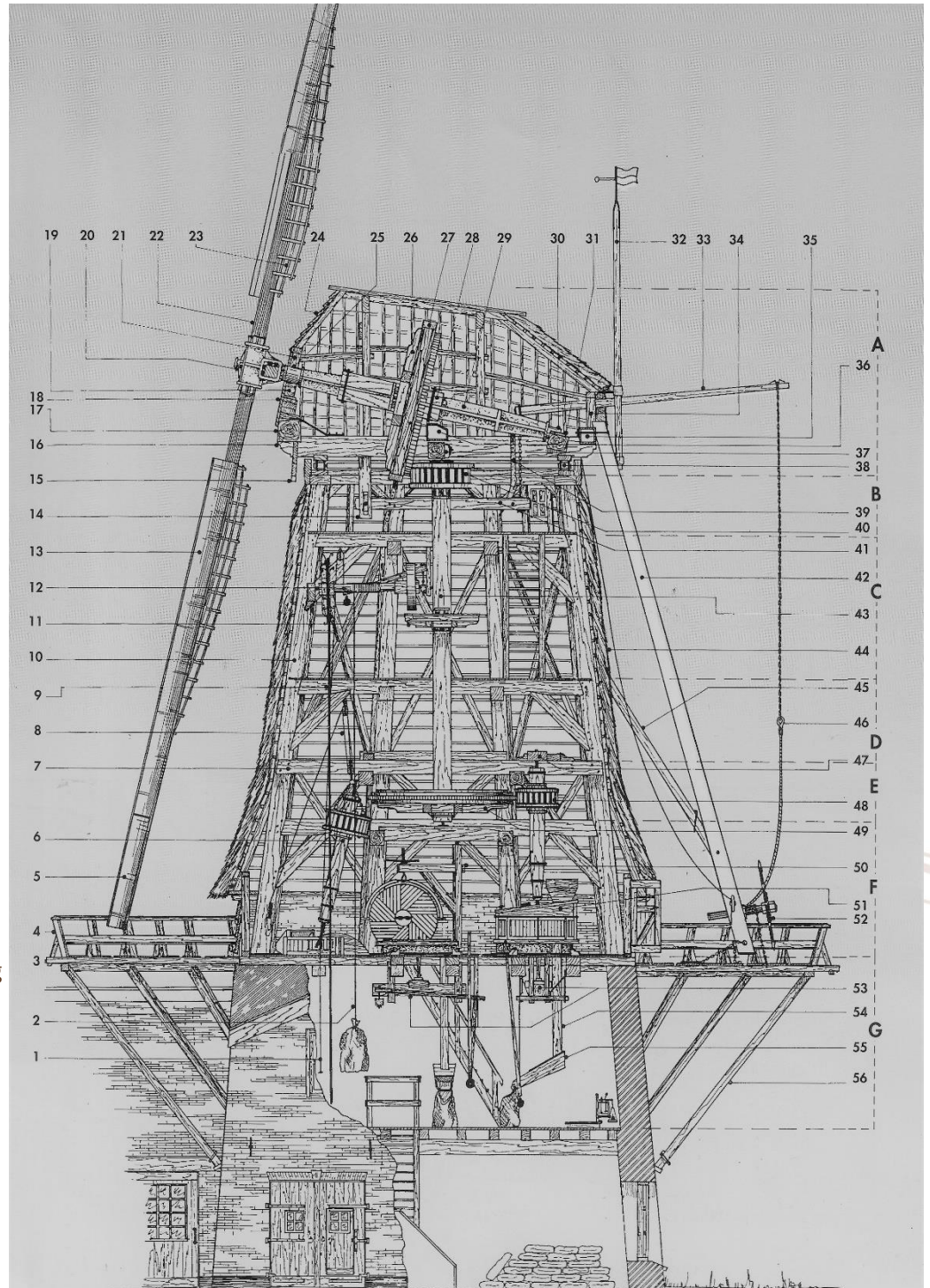
www.molen-devrienschap.nl

Tekening met toelichting

1. stuurtoew luiwerk	6. steenspil	11. luitafel
2. luitouw	7. bindbalk	12. bovenrondsel
3. stelling of balie	8. spiltakel	13. bussel stroomlijnneus
4. stellinghek	9. luireep	14. ezel v.d. vangbalk
5. remklep	10. hoekstijl	15. baar

- 16. voeghout
- 17. windpeluw
- 18. steenbord
- 19. halssteen
- 20. askop
- 21. voorkeuvelens
- 22. roede
- 23. hekwerk
- 24. wolfsbalk
- 25. hals
- 26. boven- of aswiel
- 27. vang
- 28. boshout
- 29. bovenas
- 30. pen
- 31. pensteen en- balk
- 32. windvaan
- 33. vangstok
- 34. achterkeuvelens
- 35. korte spruit
- 36. lange spruit
- 37. busbalk
- 38. engels kruierwerk
- 39. klink of haak
- 40. bovenrondsel
- 41. vangbalk
- 42. staartbalk
- 43. koningsspil
- 44. rietdek
- 45. lange schoor
- 46. vangtouw met ketting
- 47. tapbalk
- 48. steenrondsel
- 49. spoorwiel
- 50. steenkraan
- 51. maalkoppel
- 52. kruidrad
- 53. lichtwerk
- 54. meelkoker
- 55. maalbak
- 56. stellingschoor

Wielen

In de molen zitten verschillende wielen die door middel van kammen en staven in elkaar grijpen en de draaiende beweging van de wieken over brengen naar de diverse werktuigen.

De roeden, met daaraan de wieken (samen het gevluht), zijn met wiggen vastgeklemd in de kop van de **bovenas (a)**. De kammen van het **bovenwiel (b)** grijpen in de kammen van de **bonkelaar (c)**,

hierdoor gaat de **koningsspil (d)** draaien. Aan de koningsspil zit een stuk lager de luitafel vast die samen met de **luias** met daaraan het **luiwiel** en het gaffelwiel het **luiwerk (e)** vormt. Hiermee kunnen de zakken met graan of meel op windkracht op en neer getakeld worden. Nog weer een stuk lager zit het **spoorwiel (f)**, dat de draaiing weer doorgeeft aan het rondsel of **steenschijfloop (g)**. Hierdoor gaat de **steenspil (h)** draaien en ook de bovenste molensteen, de looper. De onderste steen, de ligger, ligt stil. De twee stenen liggen samen in de **steenkuip (i)**.

